

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

کتاب معلم

راهنمای تدریس کارگاه

گرافیک

همکاران محترم و دانش آموزان عزیز :

پیشنهادات و نظرات خود را درباره محتوای این کتاب به
نشانی تهران - صندوق پستی شماره ۴۸۷۴/۱۵ دفتر تألیف کتاب‌های
درسی فنی و حرفه‌ای و کار دانش، ارسال فرمایند.

پیام‌نگار (ایمیل) info@tvoccd.sch.ir

وب‌گاه (وب‌سایت) www.tvoccd.sch.ir

وزارت آموزش و پرورش

سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

برنامه‌ریزی محتوا و نظارت بر تألیف : دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کار دانش

نام کتاب : کتاب معلم راهنمای تدریس کارگاه گرافیک - ۵۵۱/۲

مؤلفان و اعضای کمیسیون تخصصی : محسن حسن‌پور (فصل ۱)، مژگان اصلانی (فصل ۲)، دکتر کامران افشارمهاجر (فصل ۳)،

خدیدجه بختیاری (فصل ۴) و مهندس ابراهیم آزاد (سازماندهی محتوا و برنامه‌ریزی درسی)

آماده‌سازی و نظارت بر چاپ و توزیع : اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی

تهران : خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)

تلفن : ۸۸۸۳۱۱۶۱-۹، دورنگار : ۸۸۳۰۹۲۶۶، کدپستی : ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹

وب‌سایت : www.chap.sch.ir

صفحه‌آرا : علی نجمی

ناشر : شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران - تهران - کیلومتر ۱۷ جاده مخصوص کرج - خیابان ۶۱ (دارو پخش)

تلفن : ۴۴۹۸۵۱۶۱-۵، دورنگار : ۴۴۹۸۵۱۶۰، صندوق پستی : ۳۷۵۱۵-۱۳۹

چاپخانه : خجستگان

سال انتشار و نوبت چاپ : چاپ چهارم ۱۳۹۳

حقوق چاپ محفوظ است.

شابک ۹۶۴-۰۵-۱۳۷۲-۵ ISBN 964-05-1372-5

جدول پیشنهادی برای بودجه بندی فصول کتاب :

نام فصل	تعداد جلسات	ساعت هر جلسه
فصل ۱- نقش مایه و نشانه	۶	۸ ساعت
فصل ۲- تأثیرات کاربردی رنگ در گرافیک	۴	۸ ساعت
فصل ۳- آگهی دیواری (پوستر)	۸	۸ ساعت
فصل ۴- بسته بندی	۶	۸ ساعت

جلسات قضاوت و بررسی تمرین های هنرجویان در برنامه ی پیش بینی شده انجام می گیرد و ۳ جلسه ی مازاد برای تعطیلات احتمالی یا اگر هنرآموز محترم تشخیص داد که در هر فصل کمی بیشتر به زمان نیاز دارد تعداد جلسات را افزایش دهد.

مقدمه

یکی از عواملی که توجه به آن در فرایند آموزش ضرورت دارد زمینه‌ی یادگیری است. برنامه‌ریزان درسی و مربیان و هنرآموزان، بایستی زمینه و مقدمات لازم را برای آماده شدن یادگیرنده به منظور یادگیری پیام اصلی درس، فراهم کنند. چه، فراگیرنده، اگر متوجه شود که مطالب درسی تأثیرات شایسته و مفیدی در زندگی او دارد، برای یادگیری اشتیاق بیشتری پیدا می‌کند.

زمانی که هنرآموز برای هنرجو تدریس می‌کند، هنرجو شنیده‌ها را می‌گیرد و آن‌ها را در ذهن خود به صورت نظامی از مفاهیم و اصول سامان می‌دهد. این، یکی از کارهای فوق‌العاده ظریف و مؤثر ذهن است که امکان برداش و تثبیت آموخته‌ها را در انسان فراهم می‌سازد.

گرچه فعالیت ذهن در یادگیری اهمیت فراوان دارد؛ ولی برای یادگیری مؤثر و همه‌جانبه کفایت نمی‌کند. برای یادگیری بهتر لازم است تعامل مؤثری بین فرد و محیط به وجود آوریم به گونه‌ای که او بتواند سؤال کند، اطلاعات گردآوری کند و به تجزیه و تحلیل آن‌ها بپردازد، استنتاج کند، قضاوت کند، نقد و بررسی کند ... و خلاصه خودش را در یادگیری فعال سازد. با توجه به این نکات، اکنون باید گفت که اساس این کتاب و شیوه‌ی پیشنهادی آموزش در آن براساس موارد زیر است:

۱- مشاهده

۲- اثبات

۳- تفکر خلاق

۴- تجزیه و تحلیل

۵- مقایسه و هم‌سنجی

۶- تهیه‌ی گزارش

علاوه بر این سعی شده است که مباحث ترتیب منطقی داشته و ترتیب آن‌ها به همان‌گونه باشد که در دانشکده‌ها و مؤسسات آموزش هنر در دنیا مرسوم است. به باور مؤلفان نقش هنرآموز در کارگاه گرافیک، فقط انتقال اطلاعات و تجربیات شخصی به هنرجو نیست؛ بلکه ایجاد فضایی است که در آن هنرجویان با یکدیگر رابطه‌ای دوسویه داشته باشند و بحث و تبادل نظر کنند و هنرآموز فقط نقش هدایت‌کننده و راهنما را برعهده بگیرد و آن‌ها را به سوی تفکر استدلالی و رسیدن به نتایج جدید براساس دانسته‌های خود و دیگران سوق دهد.

هنرآموزان عزیز، باید توجه داشته باشند که هنرجویان همواره نیاز دارند تا از طریق جمع‌آوری اطلاعات به صورت‌های مختلف، اعم از متن و تصویر، و با استفاده از رسانه‌های مختلف و در دسترس، به دانش خود بیفزایند. از این رو لازم است تحت راهنمایی، هدایت و کمک شما قرار گیرند تا بتوانند سمت و سو و روش گردآوری مطالب را تجربه کنند.

این کتاب، دستورالعملی دقیق و ثابت و غیرقابل انعطاف برای روش تدریس در کارگاه گرافیک نیست بلکه حاوی نکته‌ها، اطلاعات و تمرین‌هایی است که هنرآموز می‌تواند، با شناختی که از توان و امکانات هنرجو دارد و شرایط و ویژگی‌هایی که از محیط زندگی او و محدودیت‌هایش می‌شناسد، هرگونه که صلاح بداند از آن‌ها بهره‌گیری کند. می‌تواند تمرین یا تمرین‌هایی را به هر دلیل حذف کند یا پرسش‌نامه و تمرین ویژه‌ای را اضافه نماید. در قضاوت و ارزیابی توان هنرجویان، می‌تواند ابتکارات و سلیقه‌های خود را به کار برد و خلاصه روحیه‌ی خلاق خود را حفظ کند و در این کارگاه به کار گیرد.

هنرآموز باید به هنرجو تفهیم کند که یادگیری، نقطه‌ی پایان ندارد و این‌گونه نیست که پس از آموزش در زمان خاص، از حاصل و نتیجه‌ی یادگیری بتوان مطمئن شد و فرایند یادگیری را پایان یافته تلقی کرد، بلکه این یادگیری، آغازی است که با تلاش و ممارست و کنجکاوی و پویایی هنرجو، به تدریج راه تکامل و غنی شدن را می‌پیماید. در خاتمه، بار دیگر بر شیوه‌ی مشارکت دادن هنرجویان در بحث‌ها و کسب نظر از آن‌ها در مورد آثار یکدیگر و بررسی جنبه‌ها و نکات مثبت و منفی آن‌ها تأکید می‌شود. هنرآموزان عزیز می‌توانند با تذکرات و راهنمایی‌های به‌هنگام خود، هنرجویان را در قضاوت صحیح‌تر هدایت کنند و آن‌ها را به خودباوری برسانند. پیشنهاد می‌گردد نمونه‌های آثار برتر هنرجویان در کارگاه نصب گردد و به شیوه‌ای که میسر باشد (مانند تهیه‌ی اسلاید یا ضبط آن بر روی دیسک فشرده)، آرشیوی از این آثار فراهم گردد تا در دوره‌های مختلف، ابزار کار هنرآموزان باشد و در بازدیدهای احتمالی، سطح و نوع کار هنرجویان را معرفی کند.